

19de eeuwse woningen

Vooral in het dorpscentrum, maar ook erbuiten, bevat Waarschoot nog enkele restanten van de restanten van de gegoede burgerij uit de vorige eeuw.

In de brochure "*Merkwaardige Woningen te Waarschoot*", uitgegeven door de Gemeentelijke Raad voor Cultuurbeleid Waarschoot ter gelegenheid van Open Monumentendag 1995, en samengesteld door Jan Landuyt, lezen we onderstaande:

Beke 3

De woning en de bedrijfsgebouwen (waarin eertijds een brouwerij werd uitgebraat) dateren van voor de eerste oorlog. Ze behoorden toe aan familie De Schepper. In 1935 door Frans Coopman aangekocht werden de bedrijfsgebouwen aangepast voor een paardenslagerij. In 1948 werd gestart met de fabricatie van vleeswaren, hoofdzakelijk varkensworst 'salami'. Dit gebeurt nu onder de bekende merknaam "Ter Beke".

Beke 35

Bekroond met een ronde getande "zuil" voert deze kapgevel ons terug naar de oude herenwoningen. Wat opvalt, is dat de twee ontlastingsbogen, boven de venstertjes in de topgevel, alleen als sierelement zijn geplaatst. Het balkon is beter geslaagd. Het is met zijn ijzeren afsluiting en zijn drie steunberen een passend element in deze gevel. Alle vensters hebben een versierde rolluikkast.

Dorp 15

De herberg "De Hoop op Vrede" had bij haar ontstaan een "gesloten" bestemming. Later werd het een bakkerij met herberg. Huis, twee en twee traveeën en twee bouwlagen onder een doorlopend met pannen bedekt zadeldak. Bepleisterde en beschilderde lijstgevel met imitatiebanden op de begane grond. Linker benedenvenster met houten raamomlijsting van vroegere "Brood- en Pasteibakkerij". Rechts aangepast venster met rolluikkast: erboven herbergnaam. Getoogde omlijste bovenvensters met sluitsteen, op arduinen dorpels.

Hoekje 1

Voormalige directeurswoning, later portierswoning van het in 1887 naast de spoorweg opgerichte bedrijf "La Société d'Heyere et Cie", een katoenweverij en ververij. Het is een dubbel huis van drie traveeën, en twee bouwlagen, onder een met pannen bedekt schilddak. Oranje bakstenen gevels verrijkt met tegelpanelen. Getoogde vensters ondeer decoratieve ontlastingsboog en waterlijst. Sierankers.

Kerkstraat 2

Dit neoclassicistisch dorpshuis dateert in zijn huidige vorm van 1876. Het is een typisch dubbel huis met vijf traveeën en twee bouwlagen onder een met pannen bedekt zadeldak. Volgens archiefdocumenten werd een bestaand huis in 1876 verhoogd met één bouwlaag en voorzien van een nieuwe gevel, ramen en een balkon boven de deur. Ook de bepleistering en decoratieve elementen van de voorgevel als de imitatiebanden op de begane grond, het horizontaliserend kordon en het aflijnend versierd hoofdgestel met kroon- en tandlijst op modellons moet toen aangebracht zijn. De rechthoekige deur en vensters in geriemde omlijsting met sluitsteen en doorgetrokken dorpels op panelen op de bovenverdieping dateren uit die periode. Werd op advies van 19 april 1994 erkend als *beschermd monument*.

Kerkstraat 4

De familie De Backer is in het jaar 1923 hier komen wonen. Daarvoor was de ontvangerij er ondergebracht. Thans gerenoveerd door Willy en Erna Reyniers-Bulté.

Het gebouw dateert uit het midden van de 19de eeuw. De voorgevel is op de hoeken afgezet met blokken. Een geprofileerde lijst loopt over de hele breedte van de voorgevel. De arduinen deuromlijsting vertrekt met twee sokkels vanop de aantrede. Links van de voordeur is de "schoenschapper". Werd op advies van 19 april 1994 erkend als *beschermd monument*.

Kerkstraat 7

In 1664 werd de grond gekocht. In 1780 werd de oude woning afgebroken en vervangen door een nieuw huis. De lange gang, van waaruit alle plaatsen bereikbaar zijn, wordt in het midden gescheiden door een tweedelige doorzichtige zwaaiendeur. Onder het gebouw is de oude kelder van het voorgaande huis nog te vinden. De ingang van die kelder ligt onder de trap die naar de eerste verdieping leidt. Gecementeerde en grijs geschilderde voorgevel met dubbelhuisopstand en rechthoekige vensters op arduinen dorpels. Rondboogdeur in geprofileerde Lodewijk XVI-omlijsting op neuten, onder kroonlijst op gegroefde consoles. Nieuwe deur en waaivormig bovenlicht.

Kerkstraat 54

Dorpshuis van vier traveeën en twee bouwlagen onder leien en pannen mansardedak met dakvensters uit de XIX eeuw. Dubbel huis met bepleisterde en beschilderde lijstgevel met imitatiebanden tussen arduinen plint en puilijst. Getoogde vensters, op de begane grond met arduinen dorpels en diamantkopsluitsteen, op de bovenverdieping in geriemde omlijsting met sluitstuk en doorgetrokken dorpels op consooltjes. Getoogde deur met bovenlicht. Aflijnend hoofdgestel met omlijste panelen onder houten kroonlijst.

Kerkstraat 29

Imposant alleenstaand herenhuis met achterliggende ommuurde tuin. Dubbel huis van vijf traveeën en twee bouwlagen onder een met pannen bedekt zadeldak. Geflankeerd door zijtraveeën onder lessenaarsdak. Roze geschilderde bakstenen voorgevel op arduinen plint, rechthoekig omlijste benedenvensters en rondboogvormige bovenvensters onder arduinen booglijst op imposten. Arduinen dorpels op consooltjes. Centrale rechthoekige deur in vlakke arduinen omlijsting, onder rechte driuplijst.

Stationsplein 11

Rijhuis van ca. 1900. Opvallende puntgevel met overstekend dak op uitgesneden houten profielen. Enkel huis van twee traveeën en twee bouwlagen onder een met pannen bedekt zadeldak opgetrokken uit baksteen met overlagen natuurelementen zoals sokkel, hoekblokken en vensteromlijsting. Links getoogde deur met bekronend ijzeren balkon en deurvenster op de bovenverdieping.

Stationsplein 9

Dit gebouw is van jongere datum. De gelijkvloerse verdieping is met dammen afgezet en afgewerkt met een geprofileerde lijst. De ingang lijkt met zware steunsokkels toch nog elegant. Dit wordt in de hand gewerkt door het vooruitspringend houten balkon, dat wordt afgezoomd met een ijzeren afsluiting. Het balkon rust op een hardstenen plaat. Met zijn vier consoles, onderling verbonden door een getande lijst en door geprofileerde rechthoeken is deze bepleisterde voorgevel één van de vele geslaagde exemplaren, welke in die jaren tot stand kwamen.

Stationsstraat 60

In de jaren na de eerste Wereldoorlog kende de faiënce-industrie een grote bloei. Het uitbekleden van voorgevels met deze tegels kende een groot bijval. De vensters hebben ronde afgedekte bogen. De rechtstaande banden, vertrekkend vanop de arduinen plint, doen terugdenken aan de pilastergevels. De overhoekstaande vierkante omlijsting bevat de voorstelling van een hert in de vallei.

Schoolstraat 5

"Het goed tegenover de Kerk", later "Kasteel De Schepper". Omwijd goed met daarachter gelegen motte, monumentale poort en deels ommuurde grote tuin. Al bekend sinds 1639. Eigendom van jonkvrouw De Stoppelaere, vandaar ook "Stoppelaerskasteel". Alleenstaand herenhuis van zes traveeën en twee bouwlagen onder een met pannen bedekt zadeldak. Kern vermoedelijk uit het einde XVIIe eeuw. Na een zware brand aangepast einde XVIIIe eeuw. Oorspronkelijk bepleisterd en beschilderd, nu bakstenen parement met simili-natuurstenen delen. Lijstgevel met dubbelhuisopstand, gemarkeerd door kolossale ionische pilasters, waartussen rechthoekige vensters en een deur gevat zijn. Rechthoekige deur met bovenlicht, in geprofileerde arduinen omlijsting, bekronend ijzeren balkon op consooltjes.

Schoolstraat 45

Voormalig "Kasteel De Saegher". Alleenstaand herenhuis. Deze wit beschilderde voorgevel ziet er op afstand gezien, een beetje eigentijds uit. Bepleisterd en bekleed volgens het model van de herenwoningen uit het einde van de 18de eeuw. De bepleistering werd later verwijderd en de aldus vrijgekomen bakstenen beschilderd. Gelijkvloers kregen de vensteropeningen romaanse bogen.

Schoolstraat 4

Voormalig brouwershuis van brouwerij Walyn, waarvan het brouwerijgebouw in 1906 gesloopt werd. Dit herenhuis is in neoclassistische stijl van 1883 met vijf traveeën en een halve bouwlijn onder een met pannen bedekt zadeldak. Dubbel huisopstand met aflijnende geblokte pilasters aan middentraveeën en hoeken. Getoogde omlijste vensters op arduinen kordons op de bovenverdieping, in vlakke omlijsting met oren en sluitsteen. Hier, voor het grote herenhuis, staat een paviljoentje aan de straat gebouwd. Het lusthuisje kreeg later zijn bestemming en is van jongere datum dan het eigenlijke huis. Een ijzeren omheining op een verhoogde muursteen geeft aan het geheel een vertrouwd beeld.

Schoolstraat 35

Een aan de straat palende directeurswoning, in zijn huidige vorm daterend van 1893. Dubbel huis van vijf traveeën en twee bouwlagen onder een met pannen bedekt zadeldak. Bepleisterde en beschilderde lijstgevel op grijs geschilderde plint. Begane grond met imitatiebanden en rechthoekige vensters (bewaard houtwerk). Aflijnende puilijst en omlijste bovenvensters met sluitsteen en dorpels op panelen.

Schoolstraat 42

Dit is één van de zeldzame herenhuizen uit de 19de eeuw, die nog de oorspronkelijke voorgevel in baksteen bezit. Het huis vertoont een vlakke gevel, waarin alleen de arduinen deuromlijsting wat uitspringt. De vensters zijn met een lichtgebroken draaglijn gemetseld. Gelijkvloers rechthoekige vensters met persiennes (=rolluiken) en rechthoekige deur in vlakke arduinen omlijsting, onder rechte waterlijst. Het opvallendste, de ijzeren afsluiting, staat in een passende verhouding weergegeven.

Schoolstraat 56

Voorheen "Villa Joos", later "Villa Zonnebloem". Sinds omstreeks 1912 gevestigd in een boomrijke tuin, afgesloten door ijzeren hekken, met ingewerkte initialen JB, tussen vierkante gemetste pijlers. Kleurig bakstenen dubbel huis van drie traveeën en twee bouwlagen onder leien tentdak onderbroken door een hoger opgetrokken deurrisaliet onder afzonderlijk tentdakje. Rechthoekige vensters en deur onder korfboogvormige boogvelden verrijkt met zonnebloemen. Boven de deur ijzeren balkon in verdiept boogveld. Hoofdstel bakstenen metselwerk. Sierankers.

Stationsstraat 126

Alleenstaand burgershuis met voortuin omsloten door fraai ijzeren hekken. Dubbel huis van drie traveeën en twee bouwlagen onder pannen zadeldak, in decoratieve baksteenarchitectuur van ca. 1900. Getoogde deur en vensters onder omlopende waterlijstjes. Panelen met tegels en sierankers op de borstwering. Vleugel deur met bovenlicht met gezandstraald glas.

Weststraat 49

Hoewe van ca. 1900 met boerenburgerhuis en grote schuur in tuin met fraai smeedwerk. Bakstenen woonhuis met vijf traveeën onder pannen mansardedak met dakvensters. Licht getoogde vensters en deur met arduinen negblokken en sluitsteen onder bakstenen waterlijst. Arduinen hoekblokken en aflijnende decoratieve baksteen fries onder de houten kroon- en tandlijst. Sierankers.

Weststraat 37

Voormalig brouwershuis van brouwerij Standaert, vermoedelijk opgericht begin XIXe eeuw op de plaats van een bestaand hoevetje. Begin XXe eeuw nog de grootste brouwerij van Waarschoot. Huidig herenhuis van vijf traveeën en twee bouwlagen onder pannen zadeldak van omstreeks 1863. Gerenoveerde voorgevel met similibepleistering op arduinen en imitatiebossage plint en vernieuwde ramen. Rechthoekige benedenvensters en getoogde omlijste bovenvensters met sluitstuk en lekdrempels op panelen. Rechthoekige

deur met neo Lodewijk XVI-paneel deur en bovelicht met fraai ijzerwerk. Aflijnende kroon- en tandlijst op klosjes.

Velden

Naam	Waarde
Thema	Vrije tijd / cultuur
Dienst	cultuurdienst
Doelgroep	Inwoners